

Research Article

THE DEVELOPMENT OF COMPONENTS AND INDICATORS OF SURVIVAL SKILLS
WHEN ENCOUNTERING DANGERS FOR EARLY CHILDHOOD STUDENTS

การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย
ของเด็กปฐมวัย

Received: January 14, 2025

Revised: February 25, 2025

Accepted: March 5, 2025

Pratheep Khongcharoen^{1*} and Juthamas Prasit²

ประทีป คงเจริญ^{1*} และจุฑามาศ ประสิทธิ์²

¹Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

²The Child Development Center of Thabo Municipality

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองท่าบ่อ

*Corresponding Author, E-mail: pratheep.k@lawasri.tru.ac.th

Abstract

This study aimed to develop components and indicators of survival skills when encountering dangers for early childhood students. It also aimed to investigate the construct validity of components and indicators of survival skills when encountering dangers for early childhood students. The participants included 354 early childhood teachers from schools and child development centers in Thailand. Structured interviews, suitability evaluation forms, and questionnaires constituted research instruments. Content analysis, descriptive statistics, and a second order confirmatory factor analysis were used for data analysis. The finding revealed that: (1) The components and indicators of survival skills for early childhood students when encountering dangers included 4 factors that were the component of control (3 indicators), the component of origin and ownership (3 indicators), the component of reach (3 indicators), and the component of endurance (2 indicators). (2) A second order confirmatory factor analysis of survival skills for early childhood students when encountering dangers showed that the model was consistent with the empirical data from the Chi-squared test ($\chi^2(df = 35, n = 354) = 42.492, p = .101, CFI = .997, TLI = .993, RMSEA = .024, SRMR = .011$). The factor loadings of 4 components and 11 indicators were 0.814 – 0.993 and 0.637 – 0.816 respectively. The model also had construct validity, with factor loadings showing statistical significance at the .01 level on all indicators.

Keywords: Component, Indicator, Survival Skills when Encountering Dangers

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการควบคุม (3 ตัวชี้วัด) ด้านการค้นหาสาเหตุและรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง (3 ตัวชี้วัด) ด้านผลกระทบที่จะมาถึง (3 ตัวชี้วัด) ด้านความคงทน (2 ตัวชี้วัด) 2) โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2(df = 35, n = 354) = 42.492, p = .101, CFI = .997, TLI = .993, RMSEA = .024, SRMR = .011$) น้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบและตัวชี้วัดทั้ง 11 ตัว มีค่าระหว่าง 0.814 – 0.993 และ 0.637 – 0.816 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีความตรงเชิงโครงสร้าง

คำสำคัญ: องค์ประกอบ ตัวชี้วัด ทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย

บทนำ (Introduction)

สภาพสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกที่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตให้สอดคล้อง และเกิดความปลอดภัยในชีวิต ทั้งนี้ สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ของแต่ละวันในการศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาและมีความใกล้ชิดเป็นอย่างมาก ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการและการจัดการให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีความครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งการเพิ่มการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เพื่อการได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และดูแล โดยอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายที่ก่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง (Office of the Basic Education Commission, Thailand, 2020) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมีสาระการเรียนรู้ ที่เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายผ่านการสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย รวมทั้งเหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและการรักษาความปลอดภัย (Ministry of Education, Thailand, 2017)

อย่างไรก็ตาม จากผลการรายงาน ข้อมูลของสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการรักษาความปลอดภัยเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินของเด็กปฐมวัยกลับพบว่าเด็กปฐมวัยยังขาดทักษะ ความสามารถในการรับมือและป้องกันตนเองเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภัยอันตราย ตามสถิติข้อมูลของศูนย์ดูแลเด็กหายและเด็กที่ถูกล่วงละเมิดนานาชาติ (International Centre for Missing & Exploited Children: ICMEC) รายงานว่าในแต่ละปีมีเด็กหายกว่า 8 ล้านคนทั่วโลก

ในจำนวนนี้มีเด็กถูกลักพาตัวไปทำการค้ามนุษย์กว่า 25% และเป็นลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ถึง 43% ข้อมูลจากกรมควบคุมโรค ระบุว่า ตั้งแต่ปี 2553-2562 การจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 ของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตเฉลี่ยปีละ 839 ราย หรือวันละ 2 ราย นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 14 กันยายน 2565 มีรายงานเหตุการณ์จมน้ำ จำนวน 184 เหตุการณ์ เสียชีวิตทั้งหมด 174 ราย ส่วนมากพบว่าเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี นอกจากนี้ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ปี 2564 เด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 1,499 ราย และในปี 2565 จำนวน 1,079 ราย ซึ่งผู้ประสบอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการขับขี่ หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ถึง 70 เปอร์เซ็นต์ ยิ่งไปกว่านั้นกรมควบคุมโรคเปิดเผยข้อมูล ช่วงเวลา ปี 2555 -2561 พบเหตุการณ์เด็กถูกลืมไว้ในรถยนต์ 26 ครั้ง เสียชีวิต 9 ราย ส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี กรณีที่เด็กติดในรถ มีทั้งรถตู้รับส่งนักเรียน ที่มีการหลงลืมเด็กไว้ และรถยนต์ส่วนบุคคล ที่ทิ้งเด็กไว้ในรถ เพราะคิดว่าทิ้งไว้ไม่นาน รวมทั้งเหตุการณ์ที่เด็กถูกทำร้ายและพลัดตกจากที่สูงทั้งหน้าต่าง ราวบันได และตึก ซึ่งยูนิเซฟ เปิดเผยจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ในปี 2560 มีเด็กเกือบ 9,000 คน เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เนื่องจากถูกทำร้าย ส่วนใหญ่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในช่วงปี 2558-2559 มี เด็กอายุ 1-14 ปี ถูกทำร้ายถึง 470,000 คน เคยถูกลงโทษอย่างรุนแรงที่บ้าน มีทั้งการถูกลบหรือตีที่ใบหน้า ศีรษะ หู หรือถูกตีซ้ำๆ (Thairath Online, 2022)

จากผลการรายงานข้อมูลของสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการรักษาความปลอดภัยเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินของเด็กปฐมวัย สะท้อนให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยยังขาดทักษะ ความสามารถในการรับมือและป้องกันตนเองเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภัยอันตราย ซึ่งทักษะการเอาตัวรอดในสถานการณ์คับขันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กปฐมวัยต้องเรียนรู้ไว้เป็นพื้นฐาน ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยเอาตัวรอดในเหตุการณ์ฉุกเฉิน เป็นสิ่งสำคัญที่ครูและผู้ปกครองควรสอนเด็กตั้งแต่วัยอนุบาล เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ฉุกเฉินในชีวิตจริง เช่น ประสบอุบัติเหตุ พลัดหลงกับผู้ปกครอง ไฟไหม้ ภัยธรรมชาติ รวมถึงการเอาตัวรอดจากเหตุการณ์เมื่อต้องติดอยู่ในรถยนต์ เป็นต้น (Thairath Online, 2022) นอกจากนี้ ยังไม่มีผู้ศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยไว้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตขององค์ประกอบและตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน สามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้เป็นกรอบในการประเมินพฤติกรรมทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการออกแบบหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัว ถ้าเผชิญปัญหา เรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายโดยไม่ท้อแท้ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวที่ทำให้เอาตัวรอดได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างให้เด็กปฐมวัยสามารถเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

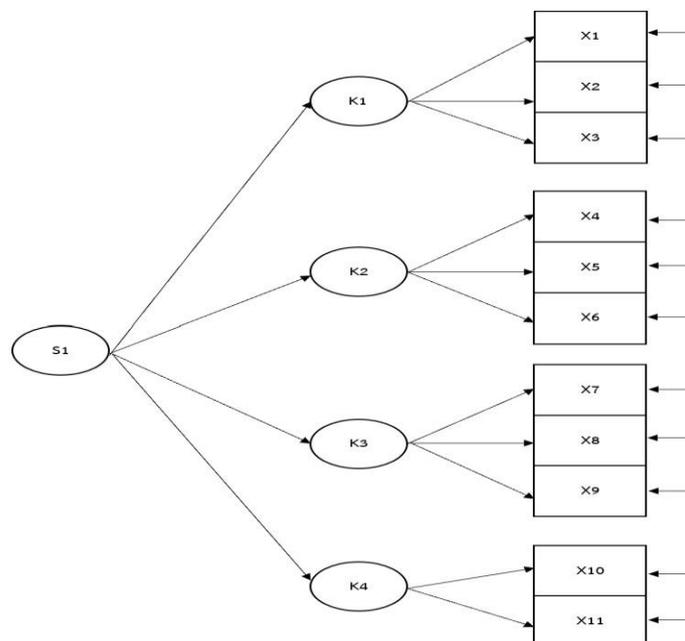
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยตามทศนะของ Stoltz (1997); Office of the Education Council, Thailand (2009); Bahar and Aksüt (2020); Masnan et al. (2020); Pecuch et al. (2021); Jalongo (2021) จากนั้นผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นโมเดลตามสมมติฐานองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Figure 1

The hypothesis model of components and indicators of survival skills when encountering dangers for early childhood students

แสดงโมเดลตามสมมติฐานองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

จากภาพแสดงโมเดลตามสมมติฐานองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

S1 หมายถึง ทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย

K1 หมายถึง องค์ประกอบด้านการควบคุม

X1 หมายถึง สามารถควบคุมการตอบสนองของตนเองในการจัดการหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ได้

X2 หมายถึง แสดงอารมณ์หรือปฏิกิริยาการแสดงออกในทางบวกเมื่อตนเองเผชิญเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตราย โดยพยายามคิดหาวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกการเผชิญหน้ากับภัยอันตราย

X3 หมายถึง สามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้น

K2 หมายถึง องค์ประกอบด้านการค้นหาสาเหตุและรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง

X4 หมายถึง สามารถคิดหาปัจจัยและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำตนเองเข้าแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆที่กำลังเผชิญอยู่นั้นได้

X5 หมายถึง สามารถใช้สติและปัญญาในการคิดหาแนวทางในการรับมือกับภัยอันตรายได้อย่างเหมาะสม

X6 หมายถึง มีความยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และไม่ผลักความรับผิดชอบให้กับผู้อื่น

K3 หมายถึง องค์กรประกอบด้านผลกระทบที่จะมาถึง

X7 หมายถึง สามารถรับรู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆว่าจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมากน้อยเพียงใด

X8 หมายถึง สามารถควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆไม่ให้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันหรือพร้อมยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้

X9 หมายถึง สามารถพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียและผลที่อาจจะเกิดขึ้นเบื้องต้นจากการตัดสินใจเพื่อเป็นการตั้งรับและหาแนวทางการป้องกันและรับมือกับภัยอันตรายต่าง ๆ

K4 หมายถึง องค์กรประกอบด้านความคงทน

X10 หมายถึง สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ท้อถอยแม้จะพบกับภัยอันตรายต่างๆ และรับมือกับความยืดหยุ่นของเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นได้

X11 หมายถึง มีมุมมองเชิงบวกต่อเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ โดยมุ่งมั่นพยายามที่จะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นอย่างไม่ย่อท้อหรือหมดหวัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์และตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย ได้แก่ อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษาปฐมวัยหรือการวิจัยและการประเมินผลทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) มีประสบการณ์ด้านทำการวิจัย โดยมีผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง 3) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย การวิจัยและการประเมินผลทางการศึกษา และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย การวิจัยและการประเมินผลทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับปรับปรุงองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร โดยมีวิธีการสร้างและหาคูณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางและหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปรับปรุงองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) ของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ข้อ พบว่า ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

1.3 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสม แบบมาตราส่วนค่า (rating scales) 5 ระดับ ตามหลักของลิเคอร์ท (Likert) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางและหลักการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมแบบมาตราส่วนค่า 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Srisa-ard, 2011) ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 กำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) ของข้อคำถามในแบบประเมินความเหมาะสมทั้งหมด 16 ข้อ พบว่า ข้อคำถามในแบบประเมินความเหมาะสมแต่ละข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.4 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย การวิจัยและการประเมินผลทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) และนำผลการสังเคราะห์มาสร้างเป็นร่างองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายเพื่อประเมินความเหมาะสม

2. วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อคัดเลือกองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายที่ผ่านเกณฑ์ (Srisa-ard, 2011) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.59 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย จำนวน 354 คน โดยผู้วิจัยใช้เงื่อนไขของ Hair et al. (2010) เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างต่ำสุดสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง คือ ตัวแปรแฝง ≤ 7 ตัวแปร และแต่ละตัวแปรแฝงวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ > 3 ตัวแปร (ไม่มี Under Identified ของตัวแปรแฝง) Commuality (Modest = .5) ในงานวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 4 องค์ประกอบ 11 ตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 300 คน (ขนาดตัวอย่างต่ำสุด = 150 คน) ซึ่งได้จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยแบ่งสถานศึกษาปฐมวัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ซึ่งมีประเภทของสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 40 แห่ง รวมทั้งหมด 80 โรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยสุ่มห้องเรียนที่อยู่ในแต่ละโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละ 3 ห้องเรียน ได้จำนวนห้องเรียน 240 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายสำหรับเด็กปฐมวัยตามทัศนะของ Stoltz (1997); Office of the Education Council, Thailand (2009); Bahar and Aksüt (2020); Masnan et al. (2020); Pecuch et al. (2021); Jalongo (2021) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญของทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย

2. สร้างแบบสอบถามตามองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ที่สำคัญของทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงปานกลาง ไม่จริง และไม่จริงเลย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) ของข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมด 11 ข้อ พบว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูปฐมวัยในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 150 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ของข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสร้างแบบสอบถามแบบออนไลน์ Google Forms แล้วส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ครูประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนแต่ละคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัย (Results)

1. ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย พบว่า องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ และ 11 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการควบคุม (C = Control) 1.1 สามารถควบคุมการตอบสนองของตนเองในการจัดการหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ได้ 1.2 แสดงอารมณ์หรือปฏิกิริยาการแสดงออกในทางบวกเมื่อตนเองเผชิญเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายโดยพยายามคิดหาวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกการเผชิญหน้ากับภัยอันตราย 1.3 สามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการค้นหาสาเหตุและรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง (O2 = Origin and Ownership) 2.1 สามารถคิดหาปัจจัยและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำตนเองเข้าแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นได้ 2.2 สามารถใช้สติและปัญญาในการคิดหาแนวทางในการรับมือกับภัยอันตรายได้อย่างเหมาะสม 2.3 มีความยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และไม่ผลักความรับผิดชอบให้กับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลกระทบที่จะมาถึง (R = Reach) 3.1 สามารถรับรู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ว่าจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมากน้อยเพียงใด 3.2 สามารถควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ไม่ให้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันหรือพร้อมยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ 3.3 สามารถพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียและผลที่อาจเกิดขึ้นเบื้องต้นจากการตัดสินใจเพื่อเป็นการตั้งรับและหาแนวทางการป้องกันและรับมือกับภัยอันตรายต่างๆ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความคงทน (E = Endurance) 4.1 สามารถยืนหยัด ไม่ท้อถอยแม้จะพบกับภัยอันตรายต่างๆ และรับมือกับความยืดหยุ่นของเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นได้ 4.2 มีมุมมองเชิงบวกต่อเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ โดยมุ่งมั่นพยายามที่จะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นอย่างไม่ย่อท้อหรือหมดหวัง

องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบและทุกตัวชี้วัด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60 – 5.00 คะแนน

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย พบว่า

2.1 ตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.18 ถึง 4.35 มีค่าความเบ้และค่าความโด่งใกล้ 0 แสดงว่า ข้อมูลของตัวชี้วัด (ตัวแปรที่สังเกตได้) ของทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีการแจกแจงแบบปกติ

Table 1

The results of indicators analysis of survival skills when encountering dangers for early childhood students by testing normality including skewness and kurtosis

แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวชี้วัด (ตัวแปรที่สังเกตได้) ทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด (ตัวแปรที่สังเกตได้)	Min	Max	M	SD	Sk.	Kur.
สามารถควบคุมการตอบสนองของตนเองในการจัดการหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตรายต่างๆที่กำลังเผชิญอยู่ได้ (X1)	2.00	5.00	4.19	0.61	-0.29	0.13
แสดงอารมณ์หรือปฏิกิริยาการแสดงออกในทางบวกเมื่อตนเองเผชิญเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายโดยพยายามคิดหาวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกการเผชิญหน้ากับภัยอันตราย (X2)	2.00	5.00	4.35	0.62	-0.57	0.12
สามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้น (X3)	2.00	5.00	4.21	0.63	-0.41	0.24
สามารถคิดหาปัจจัยและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำตนเองเข้าแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นได้ (X4)	2.00	5.00	4.25	0.65	-0.39	-0.46
สามารถใช้สติและปัญญาในการคิดหาแนวทางในการรับมือกับภัยอันตรายได้อย่างเหมาะสม (X5)	2.00	5.00	4.24	0.64	-0.46	0.18
มีความยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และไม่ผลักความรับผิดชอบให้กับผู้อื่น (X6)	2.00	5.00	4.18	0.65	-0.38	0.03
สามารถรับรู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ว่าจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมากน้อยเพียงใด (X7)	2.00	5.00	4.31	0.63	-0.52	-0.02
สามารถควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตประจำวันหรือพร้อมยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ (X8)	3.00	5.00	4.28	0.64	-0.36	-0.72
สามารถพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียและผลที่อาจจะเกิดขึ้นเบื้องต้นจากการตัดสินใจเพื่อเป็นการตั้งรับและหาแนวทางการป้องกันและรับมือกับภัยอันตรายต่างๆ (X9)	3.00	5.00	4.26	0.63	-0.29	-0.67

ตัวชี้วัด (ตัวแปรที่สังเกตได้)	Min	Max	M	SD	Sk.	Kur.
สามารถยืนหยัด ไม่ท้อถอยแม้จะพบกับภัยอันตรายต่างๆ และรับมือกับความยืดเยื้อของเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นได้ (X10)	3.00	5.00	4.28	0.62	-0.30	-0.65
มีมุมมองเชิงบวกต่อเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ โดยมุ่งมั่นพยายามที่จะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นอย่างไม่ย่อท้อหรือหมดหวัง (X11)	3.00	5.00	4.30	0.62	-0.33	-0.66

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย พบว่า ตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันมีค่าระหว่าง 0.47 ถึง 0.73 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 4 สามารถคิดหาปัจจัยและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำตนเองเข้าแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นได้ กับตัวชี้วัดที่ 5 สามารถใช้สติและปัญญาในการคิดหาแนวทางในการรับมือกับภัยอันตรายได้อย่างเหมาะสม ($r = 0.73^*$) และตัวชี้วัด (ตัวแปรที่สังเกตได้) ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 3 สามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้น กับตัวชี้วัดที่ 9 สามารถพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียและผลที่อาจจะเกิดขึ้นเบื้องต้นจากการตัดสินใจเพื่อเป็นการตั้งรับและหาแนวทางการป้องกันและรับมือกับภัยอันตรายต่างๆ ($r = 0.47^*$)

Table 2

The results of indicators' correlation matrix analysis of survival skills when encountering dangers for early childhood students by testing KMO & Bartlett's test of sphericity

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11
X1	1.00										
X2	0.51*	1.00									
X3	0.66*	0.48*	1.00								
X4	0.65*	0.58*	0.63*	1.00							
X5	0.68*	0.51*	0.66*	0.73*	1.00						
X6	0.68*	0.51*	0.63*	0.66*	0.66*	1.00					
X7	0.54*	0.63*	0.52*	0.56*	0.56*	0.50*	1.00				
X8	0.50*	0.59*	0.55*	0.60*	0.58*	0.53*	0.61*	1.00			
X9	0.52*	0.58*	0.47*	0.53*	0.57*	0.53*	0.62*	0.60*	1.00		
X10	0.57*	0.64*	0.53*	0.63*	0.54*	0.57*	0.62*	0.63*	0.60*	1.00	
X11	0.52*	0.61*	0.50*	0.59*	0.58*	0.50*	0.60*	0.62*	0.69*	0.64*	1.00

หมายเหตุ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย พบว่า เมื่อปรับโมเดลให้ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ได้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 42.492 ค่า df เท่ากับ 35 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.997 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (TLI) เท่ากับ 0.993 ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.024 และค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (SRMR) เท่ากับ 0.011 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้น้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าระหว่าง 0.814 – 0.993 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดทั้ง 11 ตัวมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว มีค่าระหว่าง 0.637 – 0.816 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยมีความตรงเชิงโครงสร้าง

Table 3

The results of confirmatory factor analysis of survival skills when encountering dangers for early childhood students

แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	น้ำหนักองค์ประกอบ b (SE)	สัมประสิทธิ์การ พยากรณ์ (R ²)	สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ (FS)	ความคลาดเคลื่อนของ ตัวชี้วัด (e)
K1		0.814**(0.032)	0.662	0.052	0.338
	X1	0.676**(0.036)	0.457	0.049	0.543
	X2	0.791**(0.030)	0.625	0.048	0.375
	X3	0.637**(0.038)	0.406	0.049	0.236
K2		0.993**(0.021)	0.986	0.043	0.014
	X4	0.648**(0.036)	0.419	0.046	0.581
	X5	0.690**(0.033)	0.476	0.046	0.524
	X6	0.786**(0.027)	0.617	0.042	0.383
K3		0.971**(0.016)	0.943	0.032	0.057
	X7	0.775**(0.026)	0.601	0.041	0.399
	X8	0.804**(0.024)	0.646	0.039	0.354
	X9	0.737**(0.029)	0.543	0.043	0.457
K4		0.949**(0.027)	0.900	0.051	0.100
	X10	0.816**(0.028)	0.666	0.046	0.334
	X11	0.664**(0.035)	0.441	0.047	0.559

Chi-Square = 42.492, df = 35, p = 0.101, CFI = 0.997, TLI = 0.993, RMSEA = 0.024, SRMR = 0.011

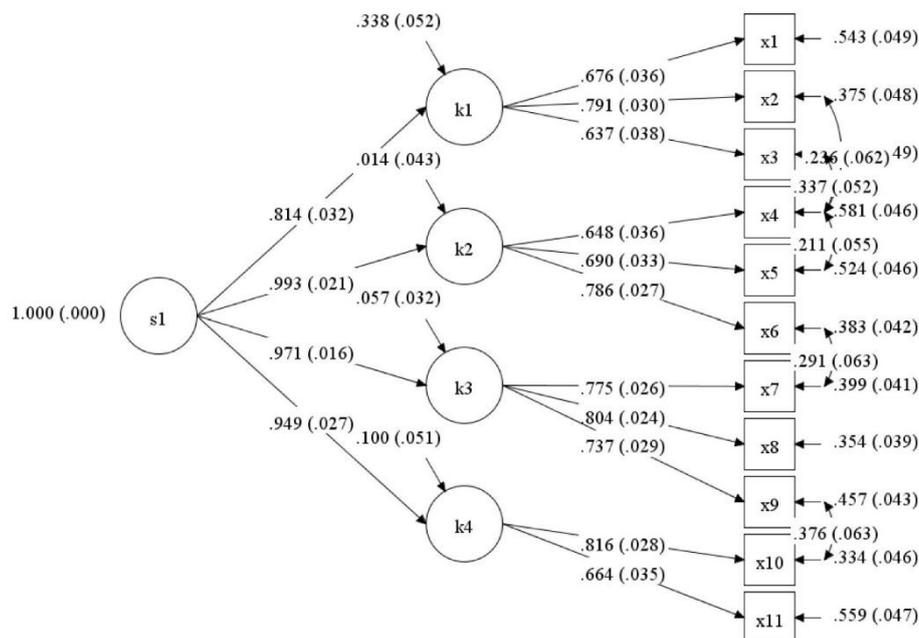
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 สามารถสร้างโมเดลสมการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย ดังนี้

Figure 2

The model of confirmatory factor analysis of components and indicators of survival skills when encountering dangers for early childhood students

แสดงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

Chi-Square = 42.492, df = 35, p-value = 0.101, RMSEA = 0.024

อภิปรายผล (Discussions)

ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย พบว่า องค์ประกอบตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและปรับแก้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ และ 11 ตัวชี้วัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการควบคุม (C = Control) ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ 1.1 สามารถควบคุมการตอบสนองของตนเองในการจัดการหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ได้ 1.2 แสดงอารมณ์หรือปฏิกิริยาการแสดงออกในทางบวกเมื่อตนเองเผชิญเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายโดยพยายามคิดหาวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างกระตือรือร้น ไม่หลบหลีกการเผชิญหน้ากับภัยอันตราย 1.3 สามารถใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Masnan et al. (2020) ที่พบว่า พฤติกรรมด้านการควบคุมการตอบสนองของเด็กปฐมวัยมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เด็กจัดการหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยฉุกเฉิน โดยสามารถ

จัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายทำให้สามารถคิดค้นหาวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ที่เป็นภัยฉุกเฉินต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการค้นหาสาเหตุและรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง ($O_2 = \text{Origin and Ownership}$) ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ 2.1 สามารถคิดหาปัจจัยและสาเหตุของปัญหาเพื่อนำตนเองเข้าแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นได้ 2.2 สามารถใช้สติและปัญญาในการคิดหาแนวทางในการรับมือกับภัยอันตรายได้อย่างเหมาะสม 2.3 มีความยินดีรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และไม่ผลักความรับผิดชอบให้กับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pecuch et al. (2021) ที่พบว่า พฤติกรรมด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหาจะมีส่วนช่วยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกฝนการคิดค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับความยากลำบากในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การที่เด็กได้ลงมือฝึกฝนการคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจะยิ่งส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกเต็มใจที่จะรับผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบจากการลงมือแก้ไขปัญหาตามแนวทางที่ตนเองได้ออกแบบไว้

องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลกระทบที่จะมาถึง ($R = \text{Reach}$) ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ 3.1 สามารถรับรู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ว่าจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมากน้อยเพียงใด 3.2 สามารถควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อพบกับภัยอันตรายต่างๆ ไม่ให้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันหรือพร้อมยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ 3.3 สามารถพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียและผลที่อาจเกิดขึ้นเบื้องต้นจากการตัดสินใจเพื่อเป็นการตั้งรับและหาแนวทางการป้องกันและรับมือกับภัยอันตรายต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bahar and Aksüt (2020) ที่พบว่า การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติและฝึกฝนแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการรับรู้ถึงผลกระทบที่จะตามมาภายหลังจากที่ได้ลงมือแก้ไขปัญหาค โดยสามารถพิจารณาข้อดีและข้อเสียของแนวทางการแก้ไขปัญหาคที่ใช้ รวมถึงยอมรับและจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลงมือแก้ไขปัญหาคได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความคงทน ($E = \text{Endurance}$) ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1 สามารถยืนหยัด ไม่ท้อถอยแม้จะพบกับภัยอันตรายต่างๆ และรับมือกับความยืดเยื้อของเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นได้ 4.2 มีมุมมองเชิงบวกต่อเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่างๆ โดยมุ่งมั่นพยายามที่จะหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคหรือรับมือกับเหตุการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายเหล่านั้นอย่างไม่ย่อท้อหรือหมดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalongo (2021) ที่พบว่า ในสถานการณ์ฉุกเฉินของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การจัดการศึกษาและระบบการดูแลนักเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการรับมือกับความยืดเยื้อของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จะช่วยให้เด็กเกิดมุมมองเชิงบวกที่จะมีความมุ่งมั่นไม่ยอมแพ้ที่จะใช้ชีวิตและเรียนรู้ผ่านสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ท่ามกลางสถานการณ์ฉุกเฉินของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 11 ตัวชี้วัด ดังนั้นครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรจะนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดเหล่านี้ไปออกแบบหลักสูตรหรือรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเอาตัวรอดได้จากสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยอันตรายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นกรอบในการประเมินพฤติกรรมทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในลักษณะการพัฒนาแบบวัดหรือแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของเด็กปฐมวัย ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน 11 ตัวชี้วัด เพื่อจะได้ทราบถึงระดับของทักษะแห่งการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายสำหรับเด็กปฐมวัยว่าอยู่ในระดับใด หากพบว่าอยู่ในระดับต่ำหรือควรปรับปรุง จะได้หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

References

- Bahar, M., & Aksüt, P. (2020). Investigation on the effects of activity-based science teaching practices in the acquisition of problem-solving skills for 5–6 year old pre-school children. *Journal of Turkish Science Education*, 17(1), 22–39.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Jalongo, M. R. (2021). The effects of COVID-19 on early childhood education and care: Research and resources for children, families, teachers, and teacher educators. *Early Childhood Education Journal*, 49(1), 763–774.
- Masnan, A. H., Zulfikri, A. Z., & Hanafi, H. F. (2020). The knowledge of basic survival skills among preschool children. *Atfaluna: Journal of Islamic Early Childhood Education*, 3(1), 58–64.
- Ministry of Education, Thailand. (2017). *Early childhood curriculum B.E. 2560 (A.D. 2017)*. Bangkok, Thailand: Aksornthai Printing.
- Office of the Basic Education Commission, Thailand. (2020). *The development of life skills for basic education*. Bangkok, Thailand: Council Printing House.
- Office of the Education Council, Thailand. (2009). *The study of Thai's desired characteristics: Adversity quotient (AQ)*. Bangkok, Thailand: Prikwam Graphic.
- Pecuch, A., Gieysztor, E., Wolanska, E., Telenga, M., & Paprocka-Borowicz, M. (2021). Primitive reflex activity in relation to motor skills in healthy preschool children. *Brain Sciences*, 11(8), 1–16.
- Srisa-ard, B. (2011). *Fundamental research* (9th ed.). Bangkok: Suveeriyasarn.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. New York, NY: John Wiley & Sons.
- Thairath Online. (2022). 5 dangers for children and basic skills for preventing loss. Retrieved December 14, 2024, from <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/102232>